

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH – WNIOSKI I REKOMENDACJE

BRONISŁAW DUTKA

**DYREKTOR
MAŁOPOLSKIEGO OŚRODKA DORADZTWA
ROLNICZEGO W KARNIOWICACH**

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

- Rolnictwo uzależnione jest od dostępności wody, przewidywalnej pogody, obecności owadów zapylających i szeregu innych tzw. usług ekosystemowych.
- Zielony Ład jest strategią, która zakłada powstrzymanie zmian klimatycznych i środowiskowych mających wpływ między innymi na produkcję rolniczą.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

- Wdrażanie Zielonego Ładu przypadło na okres znaczącego wzrostu cen energii, inflacji oraz problemów związanych z napływem produktów rolnych z Ukrainy.
- Nie zmienia to faktu, że zmniejszanie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko i klimat oraz uodpornianie tego sektora na już zachodzące zmiany klimatu jest absolutną koniecznością.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

Mocne strony:

- **Ochrona środowiska:** Zielony Ład kładzie duży nacisk na zrównoważony rozwój i ochronę środowiska. Promowanie praktyk rolniczych, które zmniejszają emisję gazów cieplarnianych, ochronę bioróżnorodności oraz zmniejszenie użycia pestycydów i nawozów chemicznych, przyczynia się do poprawy stanu środowiska naturalnego.
- **Zdrowie publiczne:** Redukcja użycia pestycydów i nawozów chemicznych prowadzi do produkcji zdrowszej żywności, co ma bezpośredni wpływ na zdrowie konsumentów. Zmniejszenie skażenia wód gruntowych i powierzchniowych również poprawia jakość wody pitnej.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

Mocne strony:

- **Zwiększenie bioróżnorodności:** Wdrażanie praktyk rolniczych promujących bioróżnorodność, takich jak płodozmian, agroleśnictwo (rolnictwo leśne) i ochrona miedz polnych, sprzyja zachowaniu różnorodności biologicznej na obszarach rolniczych.
- **Wsparcie dla rolników:** Zielony Ład przewiduje wsparcie finansowe dla rolników wdrażających zrównoważone praktyki rolnicze. Programy dotacyjne i finansowe zachęcają rolników do inwestowania w ekologiczne technologie i innowacje.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

Słabe strony:

- **Koszty dla rolników:** Wdrażanie zrównoważonych praktyk rolniczych może wiązać się z wysokimi kosztami początkowymi, które mogą być trudne do udźwignięcia dla małych gospodarstw.
- **Ryzyko spadku produkcji:** Przejście na bardziej ekologiczne metody uprawy może początkowo prowadzić do spadku plonów, co może wpłynąć na rentowność gospodarstw i bezpieczeństwo żywnościowe.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

Słabe strony:

- **Złożoność regulacji:** Rolnicy mogą napotkać trudności w zrozumieniu i wdrożeniu skomplikowanych przepisów i wymogów związanych z Zielonym Ładem. Biurokracja i konieczność spełniania licznych standardów mogą stanowić dodatkowe obciążenie administracyjne.
- **Nierówności regionalne:** Rolnicy z różnych regionów mogą napotykać różne wyzwania w kontekście Zielonego Ładu. Obszary o słabszej infrastrukturze, mniejszym dostępie do technologii i finansowania mogą mieć trudności z wdrażaniem ekologicznych praktyk.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

Przedstawiane poniżej wnioski i rekomendacje dotyczące wdrażania Zielonego Ładu zostały opracowane na podstawie opinii doradców Małopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Karniowicach.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

1. Niewłaściwie przygotowana i spóźniona kampania informacyjna. Bazowała ona na ogólnikach, jej przekaz nie był spójny, co powodowało brak zrozumienia u odbiorców.
2. Wprowadzono dużo rozwiązań wymagających od producentów wdrożenia nowych standardów połączonych dodatkowo z koniecznością częstego raportowania.

Uproszczenie zasad wdrażania Zielonego Ładu przyczyni się do sprawniejszego transferu środków poprzez poszerzenie grona odbiorców i w konsekwencji przyniesie zwiększenie oczekiwanego efektu i bezpieczeństwo żywnościowe.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

3. Poziom wsparcia zaproponowany dla rolników stosujących praktyki zrównoważone dla klimatu i środowiska, w tym przede wszystkim dla rolników produkujących zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego jest zbyt niski.

Stosowanie takich praktyk wymaga często wyższych nakładów pracy i wiąże się z dodatkowymi kosztami oraz obniżeniem przychodów co nie zachęca rolników do podejmowania zobowiązań w tym zakresie.

Należy zweryfikować i urealnić proponowany poziom wsparcia.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

4. System punktowy wprowadzony w ekoschemacie „Rolnictwo węglowe” powoduje zawężenie dotępy do tego ekoschematu.

Wiele gospodarstw z powodu nieosiągnięcia minimalnej liczby punktów nie może realizować praktyk korzystnych dla środowiska.

Należy zrezygnować z tego systemu.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

5. Zmiany, dotyczące GAEC 6 - *Minimalna pokrywa glebowa w najbardziej newralgicznych okresach* oraz GAEC 7 - *Zmiana i dywersyfikacja upraw na gruntach ornych*, wywołały duże zaniepokojenie środowiska rolniczego ponieważ w przypadku części gospodarstw były bardzo trudne do spełnienia.

Aktualnie wprowadzane są zmiany, które mają na celu złagodzenie wymogu.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

Ekoschemat: „Uprawa roślin miododajnych”

6. Aktualnie w wykazie roślin, które mają być gatunkami dominującymi w wysiewanej mieszance znalazły się rośliny rzadko wykorzystywane przez pszczelarzy. Ich nasiona są drogie i trudno dostępne. Niektóre z nich są składnikami dzikich łąk w Polsce, niektóre pochodzą z bardziej południowych stref klimatycznych (Wykaz nr 1).

Należy zweryfikować listę gatunków roślin miododajnych (w porozumieniu ze związkami pszczelarzy).

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

Praktyka: „Wymieszanie obornika w ciągu 12 godzin od zastosowania” – ekoschemat „Rolnictwo węglowe”

7. Aktualnie nie ma możliwości łączenia tej praktyki z praktyką „Wymieszanie słomy z glebą”.

Stosowanie obornika w połączeniu z przyoraniem słomy to praktyczne rozwiązanie mające pozytywny wpływ na zasobność gleby i ograniczenie strat azotu.

Należy również zweryfikować czas przeznaczony na realizację zadania.

12 godzin niejednokrotnie nie wystarcza na zrealizowanie praktyki bez angażowania dodatkowego sprzętu i osób.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

8. Brak ekoschematów ukierunkowanych na uprawy sadownicze oraz warzywnicze.

Na dzień dzisiejszy sadownicy mogą realizować tylko 2 ekoschematy (Integrowana Produkcja oraz biologiczna ochrona). Te ekoschematy wiążą się z dodatkowymi nakładami finansowymi. Dodatkowo dostępność środków biologicznych jest bardzo ograniczona.

Gospodarstwa warzywnicze też mają spore ograniczenia co do ilości możliwych ekoschematów.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

9. Praktyka „*Zróżnicowana struktura upraw*” realizowana w ramach ekoschematu „*Rolnictwo węglowe*” została pozytywnie oceniona przez doradców. Działania takie są trudne do wdrożenia w dużych specjalistycznych gospodarstwach.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

10. Praktyki dobrostanowe realizowane w ramach Zielonego Ładu zdaniem doradców mają pozytywny wpływ na poprawę warunków bytowania zwierząt i są spójne.

Należy zwrócić jednak uwagę na pojawiające się problemy związane z kryteriami dostępu do poszczególnych wariantów.

Przykładem może być „Dobrostan koni”. Wariant „Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach” wiąże się bardzo często z koniecznością przebudowy boksów lub zmniejszeniem obsady.

WDRAŻANIE ZIELONEGO ŁADU W OCENIE DORADCÓW ROLNICZYCH

11. Sposób dokumentowania praktyk przy pomocy aplikacji mobilnej.

Nie jest to dobre rozwiązanie.

Nie wzięto pod uwagę np. braku zasięgu sieci komórkowej, odpowiedniego sprzętu i umiejętności.